T092 ATĐ 4 (48) Luận A Tỳ Đạt Ma Đại Tỳ Bà Sa Q97-Trí Uẩn-Luận về Học Chi

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 97 819

LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA QUYEÅN 97

LUAÄN VEÀ HOÏC CHI (Phaàn 5)

Caùc phaùp töông öng vôùi Nieäm Giaùc chi, thì phaùp aáy töông öng vôùi Traïch phaùp Giaùc chi? Cho ñeán noùi roäng ra. Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Vì ngaên chaën toâng chæ cuûa ngöôøi khaùc ñeå hieån baøy veà chaùnh lyù. Nghóa laø hoaëc coù ngöôøi chaáp: Khoâng coù caùc taâm-taâm sôû phaùp töông öng thaät söï, bôûi vì khoâng cuøng luùc daáy khôûi. Vì ngaên chaën yù ñoù, caàn phaûi hieån baøy töông öng laø vaät thaät söï coù, cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Hoûi: Caùc phaùp töông öng vôùi Nieäm Giaùc chi, thì phaùp aáy töông öng vôùi Traïch phaùp Giaùc chi? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät. Trong naøy, Nieäm vaø Traïch phaùp Giaùc chi, cuøng coù khaép taát caû caùc ñòa-taát caû caùc taâm voâ laäu, cho neân thuaän theo laøm thaønh boán caâu phaân bieät nhoû: 1. Coù phaùp töông öng vôùi Nieäm maø khoâng phaûi laø Traïch phaùp, ñoù laø Traïch phaùp Giaùc chi; nghóa laø Nieäm caâu sinh vaø töï taùnh cuûa Traïch phaùp Giaùc chi, phaùp aáy töông öng vôùi Nieäm chöù khoâng phaûi laø Traïch phaùp Giaùc chi, phaùp aáy töông öng vôùi Nieäm chöù khoâng phaûi laø Traïch phaùp Giaùc chi. bôûi vì ba duyeân cho neân töï taùnh khoâng töông öùng vôùi töï taùnh: - Bôûi vì khoâng coù hai Theå cuøng luùc daáy khôûi. - Bôûi vì tröôùc vaø sau khoâng hoøa hôïp. - Bôûi vì taát caû caùc phaùp khoâng quaùn xeùt töï Theå thì caàn phaûi duøng Theå khaùc laøm duyeân sinh ra. 2. Coù phaùp töông öng vôùi Traïch phaùp maø khoâng phaûi laø Nieäm, ñoù laø Nieäm Giaùc chi; nghóa laø Traïch phaùp caâu sinh vaø töï taùnh cuûa Nieäm Giaùc chi, phaùp aáy töông öng vôùi Traïch phaùp chöù khoâng phaûi laø Nieäm

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 97 820 Giaùc chi. Töï taùnh khoâng töông öng vôùi töï taùnh, nghóa noùi nhö tröôùc.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 97 821

3. Coù phaùp töông öng vôùi Nieäm cuõng laø Traïch phaùp, ñoù laø hai phaùp töông öng; nghóa laø Nieäm-Traïch phaùp Giaùc chi caâu sinh, tröø ra hai töï taùnh coøn laïi phaùp töông öng, töùc laø taùnh phaùp ñaïi ñòa, möôøi phaùp Ñaïi thieän ñòa, tuøy

theo phaàn vò cuûa ñòa cuõng coù Taàm-Töù... vaø taâm. 4. Coù phaùp khoâng phaûi laø töông öng vôùi Nieäm cuõng khoâng phaûi laø Traïch phaùp, ñoù laø coøn laïi taâm-taâm sôû-saéc-voâ vi-taâm baát töông öng haønh; nghóa laø tröø ra taâm-taâm sôû phaùp voâ laäu, coøn laïi caùc taâm-taâm sôû phaùp höõu laäu, vaø taát caû saéc-voâ vi-taâm baát töông öng haønh laøm thaønh caâu thöù tö. Nhö ñoái vôùi Traïch phaùp Giaùc chi, ñoái vôùi Tinh tieán-Khinh an-Ñònh xaû Giaùc chi, Chaùnh caàn-Chaùnh ñònh cuõng nhö vaäy; nghóa laø nhö Nieäm Giaùc chi ñoái vôùi Traïch phaùp Giaùc chi laøm thaønh boán caâu phaân bieät nhoû, ñoái vôùi Tinh tieán Giaùc chi cho ñeán Chaùnh ñònh neân bieát laø cuõng nhö vaäy. Hoûi: Caùc phaùp töông öng vôùi Nieäm Giaùc chi, thì phaùp aáy töông öng vôùi Hyû Giaùc chi? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät. Trong naøy, Nieäm Giaùc chi coù khaép taát caû caùc ñòa-taát caû caùc taâm voâ laäu, Hyû Giaùc chi coù khaép taát caû caùc taâm voâ laäu chöù khoâng phaûi laø taát caû caùc ñòa, cho neân thuaän theo laøm thaønh boán caâu phaân bieät trung bình: 1. Coù phaùp töông öng vôùi Nieäm chöù khoâng phaûi laø Hyû, ñoù laø Hyû Giaùc chi vaø Hyû khoâng töông öng, phaùp töông öng vôùi Nieäm Giaùc chi; nghóa laø Nieäm caâu sinh vaø töï taùnh cuûa Hyû Giaùc chi, phaùp aáy töôùng öng vôùi Nieäm chöù khoâng phaûi laø Hyû Giaùc chi. Töï taùnh khoâng töông öng vôùi töï taùnh, nghóa noùi nhö tröôùc. Vaø Hyû khoâng töông öng-phaùp töông öng vôùi Nieäm Giaùc chi, töùc laø Vò chí ñònh-Tónh löï trung gian, hai Tónh löï sau-ba Voâ saéc tröôùc, phaùp töông öng vôùi Nieäm Giaùc chi, phaùp aáy töông öng vôùi Nieäm chöù khoâng phaûi laø Hyû Giaùc chi, bôûi vì trong caùc ñòa aáy ñeàu khoâng coù Hyû. 2. Coù phaùp töông öng vôùi Hyû chöù khoâng phaûi laø Nieäm, ñoù laø Nieäm töông öng vôùi Hyû Giaùc chi; nghóa laø Hyû caâu sinh vaø töï taùnh cuûa Nieäm Giaùc chi, phaùp aáy töông öng vôùi Hyû chöù khoâng phaûi laø Nieäm Giaùc chi. Töï taùnh khoâng töông öng vôùi töï taùnh, nghóa noùi nhö tröôùc. 3. Coù phaùp töông öng vôùi Nieäm cuõng laø Hyû, ñoù laø hai phaùp töông öng; nghóa laø Nieäm-Hyû Giaùc chi caâu sinh, tröø ra hai töï taùnh coøn laïi phaùp töông öng, töùc laø taùm phaùp Ñaïi ñòa, möôøi phaùp Ñaïi thieän ñòa, tuøy theo phaàn vò cuûa ñòa cuõng coù Taàm-Töù... vaø taâm. 4. Coù phaùp khoâng phaûi laø töông öng vôùi Nieäm cuõng khoâng phaûi laø Hyû, ñoù laø Hyû khoâng töông öng vôùi Nieäm Giaùc chi, vaø coøn laïi taâm-taâm

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 97 822

sôû phaùp-saéc-voâ vi-taâm baát töông öng haønh; nghóa laø töï taùnh Nieäm Giaùc chi cuûa Vò chí ñònh-Tónh löï trung gian, hai Tónh löï sau-ba Voâ saéc tröôùc, töï taùnh aáy khoâng phaûi laø töông öng vôùi Nieäm Giaùc chi, bôûi vì töï taùnh khoâng töông öng vôùi töï taùnh; cuõng khoâng phaûi laø töông öng vôùi Hyû Giaùc chi, bôûi vì trong caùc ñòa aáy ñeàu khoâng coù Hyû. Tröø ra taâm-taâm sôû phaùp voâ laäu, coøn laïi caùc taâm-taâm sôû phaùp höõu laäu, vaø taát caû saê-voâ vi-taâm baát töông öng haønh laøm thaønh caâu thöù tö. Nhö ñoái vôùi Hyû gcm ñoái vôùi Chaùnh kieán-Chaùnh tö duy cuõng nhö vaäy; nghóa laø nhö Nieäm Giaùc chi ñoái vôùi Hyû Giaùc chi laøm thaønh boán caâu phaân bieät trung bình, ñoái vôùi Chaùnh kieán-Chaùnh tö duy neân bieát laø cuõng nhö vaäy. Hoûi: Caùc phaùp töông öng vôùi

Nieäm Giaùc chi, thì phaùp aáy töông öng vôùi Chaùnh nieäm? Ñaùp: Ñuùng nhö vaäy. Hoûi: Giaû söû phaùp töông öng vôùi Chaùnh nieäm, thì phaùp aáy töông öng vôùi Nieäm Giaùc chi? Ñaùp: Ñuùng nhö vaäy. Nghóa laø Nieäm Giaùc chi töùc laø Chaùnh nieäm, cho neân thuaän theo laøm thaønh caâu traû lôøi ñuùng nhö vaäy. Hoûi: Caùc phaùp töông öng vôùi Traïch phaùp Giaùc chi, thì phaùp aáy töông öng vôùi Tinh tieán Giaùc chi? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät. Trong naøy, Traïch phaùp vaø Tinh tieán Giaùc chi cuøng coù khaép taát caû caùc ñòa-taát caû caùc taâm voâ laäu, cho neân thuaän theo laøm thaønh boán caâu phaân bieät nhoû: 1. Coù phaùp töông öng vôùi Traïch phaùp chöù khoâng phaûi laø Tinh tieán, ñoù laø Tinh tieán Giaùc chi; nghóa laø Traïch phaùp caâu sinh vaø töï taùnh cuûa Tinh tieán Giaùc chi, phaùp aáy töông öng vôùi Traïch phaùp chöù khoâng phaûi laø Tinh tieán Giaùc chi, bôûi vì töï taùnh khoâng töông öng vôùi töï taùnh. 2. Coù phaùp töông öng vôùi Tinh tieán chöù khoâng phaûi laø Traïch phaùp, ñoù laø Traïch phaùp Giaùc chi, nghóa laø Tinh tieán caâu sinh vaø töï taùnh cuûa Traïch phaùp Giaùc chi, phaùp aáy töông öng vôùi Tinh tieán chöù khoâng phaûi laø Traïch phaùp Giaùc chi, bôûi vì töï taùnh khoâng töông öng vôùi töï taùnh. 3. Coù phaùp töông öng vôùi Traïch phaùp cuõng laø Tinh tieán, ñoù laø hai phaùp töông öng; nghóa laø Traïch phaùp-Tinh tieán Giaùc chi caâu sinh, tröø ra hai töï taùnh coøn laïi phaùp töông öng, töù laø chín phaùp Ñaïi ñòa, chín phaùp Ñaïi thieän ñòa, tuøy theo phaàn vò cuûa ñòa cuõng coù Taàm-Töù... vaø taâm. 4. Coù phaùp khoâng phaûi laø töông öng vôùi Traïch phaùp cuõng khoâng phaûi laø Tinh tieán, ñoù laø coøn laïi taâm-taâm sôû phaùp-saéc-voâ vi-taâm baát töông öng haønh; nghóa laø tröø ra taâm-taâm sôû phaùp voâ laäu, coøn laïi caùc taâm-taâm

sôû phaùp höõu laäu, vaø taát caû saéc-voâ vi-taâm baát töông öng haønh laøm thaønh caâu thöù tö. Nhö ñoái vôùi Tinh tieán Giaùc chi, ñoái vôùi Khinh an-Ñònh-Xaû giaùc chi, Chaùnh caàn-Chaùnh nieäm-Chaùnh ñònh cuõng nhö vaäy; nghóa laø nhö Traïch phaùp Giaùc chi ñoái vôùi Tinh tieán Giaùc chi laøm thaønh boán caâu phaân bieät nhoû, ñoái vôùi Khinh an-Ñònh-Xaû Giaùc chi vaø Chaùnh caàn-Chaùnh nieäm-Chaùnh ñònh neân bieát laø cuõng nhö vaäy. Hoûi: Caùc phaùp töông öng vôùi Hyû Giaùc chi? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät. Trong naøy, Traïch phaùp Giaùc chi coù khaép taát caû caùc ñòa-taát caû caùc taâm voâ laäu, Hyû Giaùc chi coù khaép taát caû caùc ñòa-taát caû caùc taâm voâ laäu, Hyû Giaùc chi coù khaép taát caû caùc taâm voâ laäu chöù khoâng phaûi laø taát caû caùc ñòa, cho neân thuaän theo laøm thaønh boán caâu phaân bieät trung bình: 1. Coù phaùp töông öng vôùi Traïch phaùp chöù khoâng phaûi laø Hyû, ñoù laø Hyû Giaùc chi vaø Hyû khoâng töông öng, phaùp töông öng vôùi Traïch phaùp Giaùc chi; nghóa laø Traïch phaùp caâu sinh vaø töï taùnh khoâng töông öng vôùi töï taùnh. Vaø Hyû khoâng töông öng-phaùp töông öng vôùi Traïch phaùp Giaùc chi, töùc laø Vò chí Ñònh-Tónh löï trung gian, hai Tónh löï, sau-ba Voâ saéc tröôùc; phaùp töông öng vôùi Traïch phaùp Giaùc chi, phaùp aáy töông öng vôùi Traïch phaùp chöù khoâng phaûi laø Hyû Giaùc chi, bôûi vì trong caùc ñòa aáy ñeàu khoâng coù Hyû. 2. Coù phaùp töông öng vôùi Hyû chöù khoâng phaûi

laø Traïch phaùp, ñoù laø Traïch phaùp töông öng vôùi Hyû Giaùc chi chöù khoâng phaûi laø Traïch phaùp Giaùc chi, bôûi vì töï taùnh khoâng töông öng vôùi töï taùnh. 3. Coù phaùp töông öng vôùi Traïch phaùp cuõng laø Hyû, ñoù laø hai phaùp töông öng; nghóa laø Traïch phaùp-Hyû Giaùc chi caâu sinh, tröø ra hai töï taùnh coøn laïi phaùp töông öng töùc laø taùm phaùp Ñaïi ñòa, möôøi phaùp Ñaïi thieän ñòa, tuøy theo phaàn vò cuûa ñòa cuõng coù Taàm-Töù... vaø taäm. 4. Coù phaùp khoâng phaûi laø töông öng vôùi Traïch phaùp cuõng khoâng phaûi laø Hyû, ñoù laø Hyû khoâng töông öng vôùi Traïch phaùp Giaùc chi, vaø coøn laïi taâm-taâm sôû phaùp-saéc-voâ vi-taâm baát töông öng haønh; nghóa laø töï taùnh Traïch phaùp Giaùc chi cuûa Vò chí Ñònh-Tónh löï trung gian, hai Tónh löï sau-ba Voâ-saéc tröôùc, phaùp aáy khoâng phaûi laø töông öng vôùi Traïch phaùp Giaùc chi, bôûi vì töï taùnh khoâng töông öng vôùi töï taùnh; cuõng khoâng phaûi laø töông öng vôùi Hyû Giaùc chi, bôûi vì trong caùc ñòa aáy ñeàu khoâng coù Hyû. Tröø ra taâm-taâm sôû phaùp voâ laäu, coøn laïi caùc taâm-taâm sôû phaùp höõu laäu, vaø taát caû saéc-voâ vi-taâm baát töông öng haønh laøm thaønh caâu thöù tö. Nhö ñoái vôùi Hyû Giaùc chi, ñoái vôùi Chaùnh tö duy cuõng nhö vaäy; ng-

hóa laø nhö Traïch phaùp Giaùc chi ñoái vôùi Hyû Giaùc chi laøm thaønh boán caâu phaân bieät trung bình, ñoái vôùi Chaùnh tö duy neân bieát cuõng laø nhö vaäy. Hoûi: Caùc phaùp töông öng vôùi Traïch phaùp Giaùc chi, thì phaùp aáy töông öng vôùi Chaùnh kieán? Ñaùp: Caùc phaùp töông öng vôùi Chaùnh kieán cuõng töông öng vôùi Traïch phaùp. Coù phaùp töông öng vôùi Traïch phaùp maø khoâng phaûi laø töông öng vôùi Chaùnh kieán, ñoù laø Chaùnh kieán voán khoâng thaâu nhieáp caùc phaùp töông öng vôùi Traïch phaùp Giaùc chi; nghóa laø phaùp töông öng vôùi Taän trí-Voâ sinh trí, phaùp aáy töông öng vôùi Traïch phaùp Giaùc chi chöù khoâng phaûi laø Chaùnh kieán, bôûi vì Taän trí-Voâ sinh trí khoâng phaûi laø taùnh thuoäc Kieán. Bôûi vì Traïch phaùp roäng maø Chaùnh kieán heïp, cho neân ñöa ra thuaän theo caâu sau. Hoûi: Caùc phaùp töông öng vôùi Tinh tieán Giaùc chi, thì phaùp aáy töông öng vôùi Hyû Giaùc chi? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät. Trong naøy, Tinh tieán Giaùc chi coù khaép taát caû caùc ñòa-taát caû caùc taâm voâ laäu, Hyû Giaùc chi coù khaép taát caû caùc taâm voâ laäu chöù khoâng phaûi laø taát caû caùc ñòa, cho neân thuaän theo laøm thaønh boán caâu phaân bieät trung bình. Giaûi thích roäng veà boán caâu phaân bieät, döïa theo tröôùc neân bieát. Nhö ñoái vôùi Hyû Giaùc chi, ñoái vôùi Chaùnh kieán-Chaùnh tö duy cuõng nhö vaäy; nghóa laø nhö Tinh tieán Giaùc chi ñoái vôùi Hyû Giaùc chi laøm thaønh boán caâu phaân bieät trung bình, ñoái vôùi Chaùnh kieán-Chaùnh tö duy neân bieát laø cuõng nhö vaäy. Hoûi: Caùc phaùp töông öng vôùi Tinh tieán Giaùc chi, thì phaùp aáy töông öng vôùi Khinh an Giaùc chi? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät. Trong naøy, Tinh tieán vaø Khinh an Giaùc chi cuøng coù khaép taát caû caùc ñòa-taát caû caùc taâm voâ laäu, cho neân thuaän theo laøm thaønh boán caâu phaân bieät nhoû, giaûi thích roäng veà boán caâu phaân bieät, döïa theo tröôùc neân bieát. Nhö ñoái vôùi Khinh an Giaùc chi, ñoái vôùi Ñònh-Xaû Giaùc chi vaø Chaùnh nieäm-Chaùnh ñònh cuõng nhö vaäy; nghóa laø

nhö Tinh tieán Giaùc chi ñoái vôùi Khinh an Giaùc chi laøm thaønh boán caâu phaân bieät nhoû, ñoái vôùi Ñònh-Xaû Giaùc chi vaø Chaùnh nieäm-Chaùnh ñònh neân bieát laø cuõng nhö vaäy. Hoûi: Caùc phaùp töông öng vôùi Tinh tieán Giaùc chi, thì phaùp aáy töông öng vôùi Chaùnh caàn? Ñaùp: Ñuùng nhö vaäy. Hoûi: Gaûi söû phaùp töông öng vôùi Chaùnh caàn, thì phaùp aáy töông öng vôùi Tinh tieán Giaùc chi?

Ñaùp: Ñuùng nhö vaäy. Nghóa laø Tinh tieán Giaùc chi töùc laø Chaùnh caàn, cho neân thuaän theo laøm thaønh caâu traû lôøi ñuùng nhö vaäy. Hoûi: Caùc phaùp töông öng vôùi Hyû Giaùc chi, thì phaùp aáy töông öng vôùi Khinh an Giaùc chi? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät. Trong naøy, Hyû Giaùc chi coù khaép taát caû caùc taâm voâ laäu chöù khoâng phaûi laø taát caû caùc ñòa, Khinh an Giaùc chi coù khaép taát caû caùc taâm voâ laäu vaø cuõng coù khaép taát caû caùc ñòa, cho neân thuaän theo laøm thaønh boán caâu phaân bieät trung bình, giaûi thích roäng veà boán caâu phaân bieät, döïa theo tröôùc neân bieát. Nhö ñoái vôùi Khinh an giaùc chi, ñoái vôùi Ñònh-Xaû giaùc chi vaø Chaùnh caàn-Chaùnh nieäm-Chaùnh ñònh cuõng nhö vaäy; nghóa laø nhö Hyû giaùc chi ñoái vôùi Khinh an giaùc chi laøm thaønh boán caâu phaân bieät trung bình, ñoái vôùi Ñònh-Xaû giaùc chi vaø Chaùnh caàn-Chaùnh nieäm-Chaùnh ñònh neân bieát laø cuõng nhö vaäy. Hoûi: Caùc phaùp töông öng vôùi Hyû giaùc chi, thì phaùp aáy töông öng vôùi Chaùnh kieán? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät. Trong naøy, Hyû giaùc chi coù khaép taát caû caùc taâm voâ laäu chöù khoâng phaûi laø taát caû caùc ñòa, Chaùnh kieán coù khaép taát caû caùc caùc ñòa chöù khoâng phaûi laø taát caû caùc taâm voâ laäu, cho neân thuaän theo laøm thaønh boán caâu phaân bieät lôùn: 1. Coù phaùp töông öng vôùi Hyû chöù khoâng phaûi laø Chaùnh kieán, ñoù laø Hyû giaùc chi töông öng vôùi Chaùnh kieán, vaø Chaùnh kieán khoâng töông öng vôùi phaùp töông öng cuûa Hyû giaùc chi; nghóa laø Hyû giaùc chi caâu sinh vaø töï taùnh cuûa Chaùnh kieán, phaùp aáy töông öng vôùi Hyû giaùc chi chöù khoâng phaûi laø Chaùnh kieán, bôûi vì töï taùnh khoâng töông öng vôùi töï taùnh. Vaø Chaùnh kieán khoâng töông öng vôùi phaùp töông öng cuûa Hyû giaùc chi, töùc laø Taän trí-Voâ sinh trí caâu sinh vaø phaùp töông öng vôùi Hyû giaùc chi cuûa hai Tónh löï ñaàu, phaùp aáy töông öng vôùi Hyû giaùc chi chöù khoâng phaûi laø Chaùnh kieán, bôûi vì ñeàu laø tuï khaùc. 2. Coù phaùp töông öng vôùi Chaùnh kieán chöù khoâng phaûi laø Hyû, ñoù laø Chaùnh kieán töông öng vôùi Hyû giaùc chi, vaø Hyû giaùc chi khoâng töông öng vôùi phaùp töông öng cuûa Chaùnh kieán; nghóa laø Chaùnh kieán töông öng vôùi töï taùnh cuûa Hyû giaùc chi, phaùp aáy töông öng vôùi Chaùnh kieán chöù khoâng pahæ laø Hyû giaùc chi, bôûi vì töï taùnh khoâng töông öng vôùi töï taùnh. Vaø Hyû giaùc chi khoâng töông öng vôùi phaùp töông öng cuûa Chaùnh kieán, töùc laø phaùp töông öng vôùi Chaùnh kieán cuûa Vò chí Ñònh-Tónh löï trung gian, hai Tónh löï sau-ba Voâ-saéc tröôùc, phaùp aáy töông öng vôùi Chaùnh kieán chöù khoâng phaûi laø Hyû giaùc chi, bôûi vì trong caùc ñòa aáy ñeàu khoâng coù Hyû.

3. Coù phaùp töông öng vôùi Hyû cuõng laø Chaùnh kieán, ñoù laø hai phaùp töông öng; nghóa laø Hyû giaùc chi-Chaùnh kieán caâu sinh, tröø ra hai töï taùnh coøn laïi phaùp töông öng, töùc laø taùm phaùp Ñaïi ñòa, möôøi phaùp Ñaïi thieän ñòa, tuøy theo phaàn vò cuûa ñòa cuõng coù Taàm-Töù … vaø taâm. 4. Coù phaùp khoâng phaûi laø töông öng vôùi Hyû cuõng khoâng phaûi laø Chaùnh kieán, ñoù laø Hyû giaùc chi khoâng töông öng vôùi Chaùnh kieán, Chaùnh kieán khoâng töông öng vôùi Hyû giaùc chi, vaø coøn laïi taâm-taâm sôû phaùp-saéc- voâ vi-taâm baát töông öng haønh; nghóa laø Hyû giaùc chi khoâng töông öng vôùi Chaùnh kieán, töùc laø töï taùnh Chaùnh kieán cuûa Vò chí Ñònh-Tónh löï trung gian, hai Tónh löï sau-ba Voâ-saéc tröôùc, phaùp aáy khoâng haûi laø töông öng vôùi Hyû giaùc chi, bôûi vì trong caùc ñòa aáy ñeàu khoâng coù Hyû. Cuõng khoâng phaûi laø töông öng vôùi Chaùnh kieán, bôûi vì töï taùnh khoâng töông öng vôùi töï taùnh. Chaùnh kieán khoâng töông öng vôùi Hyû giaùc chi, töùc laø Taän trí-Voâ sinh trí caâu sinh vaø töï taùnh Hyû giaùc chi cuûa hai Tónh löï ñaàu, phaùp aáy khoâng phaûi laø töông öng vôùi Chaùnh kieán, bôûi vì ñeàu laø tuï khaùc. Cuõng khoâng phaûi laø töông öng vôùi Hyû giaùc chi, bôûi vì töï taùnh khoâng töông öng vôùi töï taùnh. Vaø coøn laïi taâm-taâm sôû phaùp, töùc laø Taän trí-Voâ sinh trí caâu sinh, tuï taâm-taâm sôû phaùp, vaø taát caû taâm-taâm sôû phaùp höõu laäu, cuøng taát caû saéc-voâ vi-taâm baát töông öng haønh cuûa Vò chí Ñònh-Tónh löï trung gian, hai Tónh löï sau-ba Voâ-saéc tröôùc laøm thaønh caâu thöù tö. Nhö ñoái vôùi Chaùnh kieán, ñoái vôùi Chaùnh tö duy cuõng nhö vaäy; ng- hóa laø nhö Hyû giaùc chi ñoái vôùi Chaùnh kieán laøm thaønh boán caâu phaân bieät lôùn, ñoái vôùi Chaùnh tö duy neân bieát laø cuõng nhö vaäy. Hoûi: Caùc phaùp töông öng vôùi Khinh an giaùc chi, thì phaùp aáy töông öng vôùi Ñònh giaùc chi? Ñaùp: neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät. Trong naøy, Khinh an-Ñònh giaùc chi cuøng coù khaép taát caû caùc ñòa-taát caû caùc taâm voâ laäu, cho neân thuaän theo laøm thaønh boán caâu phaân bieät nhoû, giaûi thích roäng veà boán caâu phaân bieät, döïa theo tröôùc neân bieát. Nhö ñoái vôùi Ñònh giaùc chi, ñoái vôùi Xaû giaùc chi vaø Chaùnh caàn- Chaùnh nieäm-Chaùnh ñònh cuõng nhö vaäy; nghóa laø nhö Khinh an giaùc chi ñoái vôùi Ñònh giaùc chi laøm thaønh boán caâu phaân bieät nhoû, ñoái vôùi Xaû giaùc chi cho ñeán Chaùnh ñònh, neân bieát laø cuõng nhö vaäy. Hoûi: Caùc phaùp töông öng vôùi Khinh an giaùc chi, thì phaùp aáy töông öng vôùi Chaùnh kieán? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät. Trong naøy, Khinh an giaùc chi coù khaép taát caû caùc ñòa-taát caû caùc taâm voâ laäu, Chaùnh kieán coù khaép taát caû caùc ñòa chöù khoâng phaûi laø taát caû caùc taâm voâ laäu, cuûa thuaän theo laøm

thaønh boán caâu phaân bieät trung bình. Giaûi thích roäng veà boán caâu phaân bieät, döïa theo tröôùc neân bieát. Nhö ñoái vôùi Chaùnh kieán, ñoái vôùi Chaùnh tö duy cuõng nhö vaäy; ng- hóa laø nhö Khinh an giaùc chi ñoái vôùi Chaùnh kieán laøm thaønh boán caâu phaân bieät trung bình, ñoái vôùi Chaùnh tö duy neân bieát laø cuõng nhö vaäy. Hoûi: Caùc phaùp töông öng vôùi Ñònh giaùc chi, thì phaùp aáy töông öng vôùi xaû giaùc chi? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät. Trong naøy, Ñònh-Xaû giaùc chi cuøng coù khaép taát caû caùc ñòa-taát caû caùc taâm voâ laäu,

cho neân thuaän theo laøm thaønh boán caâu phaân bieät nhoû. Giaûi thích roäng veà boán caâu phaân bieät, döïa theo tröôùc neân bieát. Nhö ñoái vôùi Xaû giaùc chi, ñoái vôùi Chaùnh caàn-Chaùnh nieäm cuõng nhö vaäy; nghóa laø nhö Ñònh giaùc chi ñoái vôùi Xaû giaùc chi laøm thaønh boán caâu phaân bieät nhoû, ñoái vôùi Chaùnh caàn-Chaùnh nieäm neân bieát laø cuõng nhö vaäy. Hoûi: Caùc phaùp töông öng vôùi Ñònh giaùc chi, thì phaùp aáy töông öng vôùi Chaùnh kieán? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät. Trong naøy, Ñònh giaùc chi coù khaép taát caû caùc ñòa-taát caû caùc taâm voâ laäu, Chaùnh kieán coù khaép taát caû caùc ñòa chöù khoâng phaûi laø taát caû caùc taâm voâ laäu, cho neân thuaän theo laøm thaønh boán caâu phaân bieät trung bình. Giaûi thích roäng veà boán caâu phaân bieät, döïa theo tröôùc neân bieát. Nhö ñoái vôùi Chaùnh kieán, ñoái vôùi Chaùnh tö duy cuõng nhö vaäy; nghóa laø nhö Ñònh giaùc chi ñoái vôùi Chaùnh kieán laøm thaønh boán caâu phaân bieät trung bình, ñoái vôùi Chaùnh tö duy neân bieát laø cuõng nhö vaäy. Hoûi: Caùc phaùp töông öng vôùi Ñònh giaùc chi, thì phaùp aáy töông öng vôùi Chaùnh ñònh? Ñaùp: Ñuùng nhö vaäy. Hoûi: Giaûi söû phaùp töông öng vôùi Chaùnh ñònh, thì phaùp aáy töông öng vôùi Ñònh giaùc chi? Ñaùp: Ñuùng nhö vaäy. Nghóa laø Ñònh giaùc chi töùc laø Chaùnh ñònh, cho neân thuaän theo laøm thaønh caâu traû lôøi ñuùng nhö vaäy. Caùc phaùp töông öng vôùi Xaû giaùc chi, thì phaùp aáy töông öng vôùi Chaùnh kieán? Cho ñeán noùi roäng ra. Trong naøy, Xaû giaùc chi ñoái vôùi Chaùnh kieán-Chaùnh tö duy laøm thaønh boán caâu phaân bieät trung bình, ñoái vôùi Chaùnh caàn-Chaùnh nieäm-Chaùnh ñònh laøm thaønh boán caâu phaân bieät nhoû. Chaùnh kieán ñoái vôùi Chaùnh tö duy laøm thaønh boán caâu phaân bieät lôùn, ñoái vôùi Chaùnh caàn-Chaùnh nieäm-

Chaùnh ñònh laøm thaønh boán caâu phaân bieät trung bình. Chaùnh tö duy ñoái vôùi Chaùnh caàn-Chaùnh nieäm-Chaùnh ñònh laøm thaønh boán caâu phaân bieät trung bình. Chaùnh caàn ñoái vôùi Chaùnh nieäm-Chaùnh ñònh laøm thaønh boán caâu phaân bieät nhoû. Chaùnh nieäm ñoái vôùi Chaùnh ñònh laøm thaønh boán caâu phaân bieät nhoï. Nhö vaäy taát caû döïa theo tröôùc neân bieát. Theá naøo laø Chaùnh kieán theá tuïc? Cho ñeán noùi roäng ra. Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Vì muoán phaân bieät veà nghóa saâu kín trong caùc kinh. Nhö trong kinh noùi: “Neáu nguôøi thaønh töïu Chaùnh kieán theá tuïc taêng leân cao, giaû söû traûi qua traêm ngaøn ñôøi thì cuoái cuøng khoâng rôi vaøo neõo aùc.” Caùc kinh nhö vaäy, tuy noùi veà caùc loaïi Chaùnh kieán theá tuïc maø khoâng giaûi thích roäng ra, kinh laø nôi nöông töïa caên baûn cuûa luaän naøy, ñieàu gì trong kinh chöa giaûi thích thì nay caàn phaûi phaân bieät. Laïi nöõa, tröôùc ñaây tuy noùi chung veà ba loaïi laø Kieán-Trí-Tueä, maø chöa noùi rieâng bieät theá naøo laø Chaùnh kieán theá tuïc, theá naøo laø Chaùnh trí theá tuïc? Phaàn luaän tröôùc laø nôi nöông töïa caên baûn cuûa phaàn luaän naøy, ñieàu gì phaàn tröôùc chöa thì nay caàn phaûi noùi ñeán. Laïi nöõa, vì ngaên chaën toâng chæ cuûa nguôøi khaùc ñeå hieån baøy veà chaùnh lyù. Nghóa laø hoaëc coù ngöôøi noùi: yù thöùc töông öng vôùi Tueä höõu laäu thieän khoâng phaûi ñeàu laø Kieán. Nhö phaùi Thí Duï, hoï ñöa ra caùch noùi naøy:

Naêm thöùc ñaõ daãn daét coù theå phaùt ra bieåu nghieäp, vaø luùc maïng chung Tueä thieän thuoäc yù ñòa ñeàu khoâng phaûi laø taùnh thuoäc Kieán. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì Kieán coù naêm thöùc phaân bieät ñaõ daãn daét Tueä thieän thuoäc yù ñòa, nhö naêm thöùc thaân khoâng coù theå phaân bieät cho neân khoâng phaûi laø taùnh thuoäc Kieán. Kieán phaàn trong daáy khôûi coù theå phaùt ra bieåu nghieäp, Tueä thieän thuoäc yù ñòa döïa vaøo phaàn ngoaøi maø chuyeån cho neân khoâng phaûi laø taùnh thuoäc Kieán. Taùc duïng cuûa Kieán maïnh meõ, luùc maïng chung thì theá duïng cuûa Tueä thieän yeáu keùm, cho neân khoâng phaûi laø taùnh thuoäc Kieán. Hoûi hoï laøm sao thoâng suoát ñieàu trong kinh ñaõ noùi? Nhö trong kinh noùi: “Luùc nguôøi aáy maïng chung thì taâm-taâm sôû phaùp thieän cuøng hieän haønh vôùi Chaùnh kieán.” Hoï ñöa ra caùch traû lôøi naøy: Ñöùc Theá Toân noùi luùc nguôøi aáy saép maïng chung, taâm thieän noái tieáp nhau cuøng daáy khôûi Chaùnh kieán, khoâng phaûi laø phaàn vò ñang cheát maø coù Chaùnh kieán hieän haønh. Vì ngaên chaën caùi chaáp aáy ñeå hieån baøy yù thöùc cuøng vôùi taát caû Tueä thieän ñeàu laø taùnh Kieán thaâu nhieáp. Bôûi vì caùc loaïi nhaân duyeân nhö vaäy, cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Hoûi: Theá naøo laø Chaùnh kieán theá tuïc? Ñaùp: YÙ thöùc töông öng vôùi Tueä thieän höõu laäu. ÔÛ ñaây coù ba loaïi:

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 97 829

1. Gia haïnh ñaït ñöôïc. 2. Lìa nhieãm ñaït ñöôïc. 3. Sinh ra ñaït ñöôïc. Gia haïnh ñaït ñöôïc, nghóa laø Tueä do Vaên maø thaønh, Tueä do Tö maø thaønh, Tueä do Tu maø thaønh. Trong naøy, sai bieät laø coù Tueä caâu sinh do quaùn Baát tònh - Trì töùc nieäm..., vaø caùc Nieäm truù, cuøng vôùi Noaõn - Ñaûnh - Nhaãn - Theá ñeä nhaát phaùp... Lìa nhieãm ñaït ñöôïc, nghóa laø Tueä caâu sinh cuûa Tónh löï - Voâ löôïng - Voâ saéc - Giaûi thoaùt - Thaéng xöù - Bieán xöù... Sinh ra ñaït ñöôïc, nghóa laø do sinh vaøo ñòa aáy maø ñaït ñöôïc Tueä thieän. Caùc loaïi Chaùnh kieán theá tuïc nhö vaäy, sai bieät voâ bôø beán gioáng nhö voâ löôïng gioït nöôùc trong boán bieån roäng, nay ôû trong naøy noùi toùm löôïc ñeå hieån baøy sô qua Chaùnh kieán theá tuïc. Hoûi: Theá naøo laø Chaùnh trí theá tuïc? Ñaùp: Naêm thöùc töông öng vôùi Tueä thieän, vaø yù thöùc töông öng vôùi Tueä thieän höõu laäu. Naêm thöùc töông öng vôùi Tueä thieän, ñoù laø nhaõn thöùc töông öng vôùi Tueä thieän, cho ñeán thaân thöùc töông öng vôùi Tueä thieän. Nhaõn thöùc töông öng vôùi Tueä thieän, nghóa laø nhìn cha meï, chö Phaät, Boà-taùt, Ñoäc giaùc, Thanh vaên, Thaân giaùo, Quõy phaïm sö, vaø nhöõng ngöôøi cuøng chung phaïm haïnh toân troïng khaùc, maø khôûi leân nhaõn thöùc töông öng vôùi Tueä thieän. Nhó thöùc töông öng vôùi Tueä thieän, nghóa laø nghe taát caû lôøi noùi toát laønh cuûa cha meï, Thaân giaùo, Quyõ phaïm sö, vaø nhöõng ngöôøi cuøng chung phaïm haïnh khaùc, vaø nghe ba Taïng giaùo phaùp cuûa chö Phaät, ñeä töû baäc Thaùnh..., maø khôûi leân nhó thöùc töông öng vôùi Tueä thieän. Tyû - thieät thaân thöùc töông öng vôùi Tueä thieän, nghóa laø luùc thoï duïng aên uoáng (ñoaøn thöïc) maø khôûi leân ba thöùc töông öng vôùi Tueä thieän. Ba thöùc naøy khoâng phaûi laø taát caû moïi ngöôøi ñeàu coù theå daáy khôûi, phaûi laø ngöôøi thöïc haønh tu quaùn saùt veà aên uoáng, maø luùc thoï duïng thì môùi coù theå phaùt khôûi ñöôïc. YÙ thöùc töông öng vôùi Tueä thieän höõu laäu, noùi roäng ra

nhö tröôùc. Ñaõ noùi veà töï taùnh cuûa Chaùnh trí - Chaùnh kieán theá tuïc, töôùng xen taïp vaø khoâng xen taïp nay seõ noùi ñeán. Hoûi: Caùc Chaùnh kieán theá tuïc, laø Chaùnh trí theá tuïc chaêng? Ñaùp: Caùc Chaùnh kieán theá tuïc cuõng laø Chaùnh trí theá tuïc. Coù Chaùnh trí theá tuïc maø khoâng phaûi laø Chaùnh kieán theá tuïc, ñoù laø naêm thöùc töông öng vôùi Tueä thieän. Trong naøy, Chaùnh kieán theá tuïc nhaát ñònh phaûi xem xeùt quyeát ñònh laïi ñoái vôùi sôû duyeân. Naêm thöùc cuøng vôùi Tueä, khoâng goïi laø Kieán thì nhö tröôùc ñaõ noùi. Hoûi: Chaùnh kieán theá tuïc thaâu nhieáp Chaùnh trí theá tuïc, hay laø Chaùnh trí theá tuïc thaâu nhieáp Chaùnh kieán theá tuïc?

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 97 830

Ñaùp: Chaùnh trí theá tuïc thaâu nhieáp Chaùnh kieán theá tuïc, khoâng phaûi laø Chaùnh kieán theá tuïc thaâu nhieáp Chaùnh trí theá tuïc. Khoâng thaâu nhieáp nhöõng gì? Ñoù laø naêm thöùc töông öng vôùi Tueä thieän. Trong naøy, bôûi vì Theå cuûa Chaùnh trí laø roäng maø Chaùnh kieán thì heïp, cho neân gioáng nhö lôùn thaâu nhieáp nhoû chöù khoâng phaûi laø nhoû thaâu nhieáp lôùn. Hoûi: Caùc Chaùnh kieán theá tuïc thaønh töïu, ñoù laø Chaùnh trí theá tuïc chaêng? Ñaùp: Ñuùng nhö vaäy. Hoûi: Gæa söû Chaùnh trí theá tuïc thaønh töïu, thì ñoù laø Chaùnh kieán theá tuïc chaêng? Ñaùp: Ñuùng nhö vaäy. Hoûi: Ai thaønh töïu Chaùnh kieán - Chaùnh trí theá tuïc? Ñaùp: Ngöôøi khoâng ñoaïn maát caên thieän. Ñaây laø noùi toång quaùt. Neáu noùi rieâng bieät thì coù nhieàu - coù ít, nghóa laø hoaëc coù ngöôøi chæ thaønh töïu Chaùnh kieán - Chaùnh trí theá tuïc cuûa coõi Duïc, hoaëc coù ngöôøi chæ thaønh töïu hai loaïi cuûa coõi Saéc, hoaëc coù ngöôøi chæ thaønh töïu hai loaïi cuûa coõi Voâ saéc, hoaëc coù ngöôøi thaønh töïu hai loaïi cuûa coûi Duïc - Saéc, hoaëc coù ngöôøi thaønh töïu hao loaïi cuûa coõi Saéc - Voâ saéc, hoaëc coù ngöôøi thaønh töïu Chaùnh kieán - Chaùnh trí theá tuïc cuûa ba coõi. Nhö noùi veà ba coõi, chín ñòa cuõng nhö vaäy, hoaëc laø ít - hoaëc laø nhieàu neân noùi ñuùng nhö lyù. Hoûi: Caùc Chaùnh kieán theá tuïc ñaõ ñoaïn, ñaõ bieát khaép, thì ñoù laø Chaùnh trí theá tuïc chaêng? Ñaùp: Ñuùng nhö vaäy. Hoûi: Giaû söû Chaùnh tri theá tuïc ñaõ ñoaïn - ñaõ bieát khaép, thì ñoù laø Chaùnh kieán theá tuïc chaêng? Ñaùp: Ñuùng nhö vaäy. Hoûi: Ai ñaõ ñoaïn, ñaõ bieát khaép ñoái vôùi Chaùnh kieán - Chaùnh trí theá tuïc? Ñaùp: Caùc A-la-haùn. Ñaây laø noùi toång quaùt. Neáu noùi rieâng bieät thì coù nhieàu, coù ít, nghóa laø dò sinh vaø Thaùnh giaû ñaõ lìa nhieãm cuûa Voâ sôû höõu xöù, ñaõ ñoaïn, ñaõ bieát khaép veà Chaùnh kieán, Chaùnh trí theá tuïc cuûa taùm ñòa; cho ñeán dò sinh vaø Thaùnh giaû ñaõ lìa nhieãm coõi Duïc maø chöa lìa nhieãm cuûa Tónh löï thöù nhaát, ñaõ ñoaïn - ñaõ bieát khaép veà Chaùnh kieán - Chaùnh trí theá tuïc cuûa moät ñòa. Chaùnh kieán - Chaùnh trí theá tuïc naøy laø höõu laäu, cho neân hoûi ñaày ñuû veà Ñònh thaâu nhieáp thaønh töïu vaø Ñoaïn, coù naêm phaàn phaân bieät. Hoûi: Vì sao goïi laø Theá tuïc, vì coù theå bieán ñoåi hö hoaïi cho neân goïi laø Theá tuïc, hay vì tham vaøo nôi nöông töïa cho neân goïi laø Theá tuïc? Neáu bôûi vì coù theå bieán ñoåi hö hoaïi cho neân goïi laø Theá tuïc, thì Thaùnh ñaïo cuõng coù theå bieán ñoåi hö hoaïi, phaûi goïi laø Theá tuïc. Neáu bôûi vì tham vaøo nôi nöông töïa cho neân goïi laø Theá tuïc, thì cuõng laø nôi nöông töïa cuûa thaân - si, taïi sao chæ

noùi ñeán tham?

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 97 831

Ñaùp: Neân noùi nhö vaäy: Laø coù theå bieán ñoåi hö hoaïi cho neân goïi laø Theá tuïc. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì Thaùnh ñaïo cuõng coù theå bieán ñoåi hö hoaïi, phaûi goïi laø Theá tuïc chöù? Ñaùp: Neáu coù theå bieán ñoåi hö hoaïi luoân luoân noái tieáp cuûa quaû baùo (chö Höõu) taêng tröôûng quaû baùo thì goïi laø Theá tuïc; Thaùnh ñaïo tuy coù theå bieán ñoåi hö hoaïi maø khoâng luoân luoân noái tieáp caùc quaû baùo, laïi laøm cho caùc quaû baùo giaûm bôùt, cho neân khoâng phaûi laø Theá tuïc. Laïi nöõa, neáu coù theå bieán ñoåi hö hoaïi luoân luoân laøm cho sinh töû löu chuyeån voâ cuøng taän, sinh laõo beänh töû luoân luoân noái tieáp nhau thì goïi laø Theá tuïc; Thaùnh ñaïo tuy coù theå bieán ñoåi hö hoaïi maø khoâng laøm cho sinh töû löu chuyeån voâ cuøng taän, nhöng laïi ñoaïn döùt sinh laõo beänh töû laøm cho khoâng noái tieáp nhau, cho neân khoâng phaûi laø Theá tuïc. Laïi nöõa, neáu coù theå bieán ñoåi hö hoaïi laø haønh höôùng ñeán Khoå - Taäp, cuõng laø haønh Taäp höôùng ñeán sinh laõo beänh töû - quaû baùo cuûa theá gian, thì goïi laø Theá tuïc; Thaùnh ñaïo tuy coù theå bieán ñoåi hö hoaïi maø khoâng phaûi laø haønh höôùng ñeán Khoå - Taäp, cuõng khoâng phaûi laø haønh Taäp höôùng ñeán sinh laõo beänh töû - quaû baùo cuûa theá gian, cho neân khoâng phaûi laø Theá tuïc. Laïi nöõa, neáu coù theå bieán ñoåi hö hoaïi laø nôi choán cuûa Höõu thaân kieán, laø nôi choán cuûa ñieân ñaûo, nôi choán cuûa aùi, nôi choán cuûa tuøy mieân, laø nôi döøng chaân ñöùng yeân cuûa tham saân si, coù veát baån - coù chaát ñoäc - coù loãi laàm - coù gai goùc - coù hoãn loaïn - coù nhieãm oâ, thuaän theo quaû baùo cuûa theá gian, thuaän theo Khoå - Taäp ñeá, thì goïi laø Theá tuïc; Thaùnh ñaïo tuy coù theå bieán ñoåi hö hoaïi maø traùi ngöôïc vôùi nhöõng töôùng aáy, cho neân khoâng phaûi laø Theá tuïc. Laïi coù ngöôøi noùi: Laø nôi nöông töïa cuûa tham, cho neân goïi laø Theá tuïc. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì cuõng laø nôi nöông töïa cuûa saân – si, taïi sao chæ noùi ñeán tham? Ñaùp: Tuy ñoù cuõng laø nôi nöông töïa cuûa saân – si, maø tham laø maïnh nhaát cho neân chæ noùi ñeán tham. Nhöng trong kinh noùi coù theå bieán ñoåi hö hoaïi cho neân goïi laø Theá tuïc. Nhö trong kinh noùi: “Tyø kheo Phong Thieâm ñi ñeán nôi Ñöùc Phaät, ñaàu laïy saùt hai chaân roài thöa vôùi Ñöùc Phaät raèng: Thöa Ñöùc Theá Toân! Ñaõ noùi ñeán Theá tuïc thì nghóa cuûa Theá tuïc laø gì? Ñöùc Phaät baûo vôùi Phong Thieâm: Laø coù theå bieán ñoåi hö hoaïi, cho neân goïi laø Theá tuïc. Tyø kheo Phong Thieâm laïi thöa vôùi Ñöùc Phaät raèng: Caùi gì laø coù theå bieán ñoåi hö hoaïi? Ñöùc Phaät baûo vôùi Phong Thieâm: Nhaõn xöù coù theå bieán ñoåi hö hoaïi,

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 97 832

Saéc xöù coù theå bieán ñoåi hö hoaïi, cho ñeán YÙ xöù coù theå bieán ñoåi hö hoaïi, Phaùp xöù coù theå bieán ñoåi hö hoaïi, bôûi vì coù theå bieán ñoåi hö hoaïi cho neân goïi laø Theá tuïc.” Hoûi: Vì sao Ñöùc Theá Toân noùi möôøi hai Xöù laø coù theå bieán ñoåi hö hoaïi cho neân goïi laø Theá tuïc, chöù khoâng phaûi laø phaùp naøo khaùc? Ñaùp: Quaùn xeùt ngöôøi tieáp nhaän hoùa ñoä, neân nghe noùi veà caùc Xöù laø

Theá tuïc maø ñöôïc hieåu bieát roõ raøng, cho neân chæ noùi veà Xöù; nhö trong kinh khaùc noùi nhöõng Thuû uaån goïi laø Theá tuïc, kinh naøy cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, giaùo thuyeát möôøi hai Xöù laø noùi trong phaïm vi cuûa Xöù, maø thaâu nhieáp taát caû caùc phaùp cho neân chæ noùi ñeán Xöù. Hoûi: Caùc phaùp bieán ñoåi hö hoaïi ñeàu laø Theá tuïc chaêng? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät: 1. Coù phaùp laø Theá tuïc maø khoâng phaûi laø bieán ñoåi hö hoaïi, ñoù laø Khoå ñeá - Taäp ñeá thuoäc quaù khöù vò lai. 2. Coù phaùp laø bieán ñoåi hö hoaïi maø khoâng phaûi laø Theá tuïc, ñoù laø Ñaïo ñeá thuoäc hieän taïi. 3. Coù phaùp laø Theá tuïc cuõng laø bieán ñoåi hö hoaïi, ñoù laø Khoå ñeá - Taäp ñeá hieän taïi. 4. Coù phaùp khoâng phaûi laø Theá tuïc cuõng khoâng phaûi laø bieán ñoåi hö hoaïi, ñoù laø Ñaïo ñeá thuoäc quaù khöù - vò lai, vaø taát caû voâ vi. Hoûi: Bieán ñoåi vaø hö hoaïi coù gì sai bieät? Ñaùp: Bieán ñoåi laø bieåu hieän roõ raøng veà phaùp Voâ thöôøng vi teá, hö hoaïi laø bieåu hieän roõ raøng veà phaùp Voâ thöôøng thoâ thieån. Laïi nöõa, bieán ñoåi laø bieåu hieän roõ raøng veà Voâ thöôøng thuoäc saùt-na, hö hoaïi laø bieåu hieän roõ raøng veà Voâ thöôøng thuoäc chuùng ñoàng phaàn. Laïi nöõa, bieán ñoåi laø bieåu hieän roõ raøng veà Voâ thöôøng thuoäc phaàn beân trong, hö hoaïi laø bieåu hieän roõ raøng veà Voâ thöôøng thuoäc phaàn beân ngoaøi. Laïi nöõa, bieán ñoåi laø bieåu hieän roõ raøng veà Voâ thöôøng thuoäc trí höõu tình, hö hoaïi laø bieåu hieän roõ raøng veà Voâ thöôøng thuoäc trí voâ tình, nhö noùi nhaø cöûa hö hoaïi – kho taøng... hö hoaïi. Theá naøo laø Kieán voâ laäu? Cho ñeán noùi roäng ra. Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Tuy tröôùc ñaây noù toång quaùt veà ba loaïi Kieán - Trí vaø Tueä, maø chöa noùi rieâng bieät theá naøo laø Kieán voâ laäu, theá naøo laø Trí voâ laäu? Phaàn luaän tröôùc laø nôi nöông töïa caên baûn cuûa phaàn luaän naøy, ñieàu gì phaàn luaän tröôùc chöa noùi thì nay caàn phaûi noùi ñeán ñieàu ñoù. Laïi nöõa, tuy tröôùc ñaây ñaõ noùi veá Kieán - Trí theá tuïc, nay muoán hieån baøy veà phaùp ñoái trò gaàn cuûa phaùp aáy, cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 97 833

Hoûi: Theá naøo laø Kieán voâ laäu? Ñaùp: Tröø ra Taän Trí - Voâ sinh trí, coøn laïi Tueä voâ laäu. Ñieàu naøy laïi laø theá naøo? Ñoù laø taùm Nhaãn voâ laäu hieän quaùn bieân, vaø taùm Trí veà Hoïc - Chaùnh kieán Voâ hoïc. Hoûi: Theá naøo laø Trí voâ laäu? Ñaùp: Tröø ra Nhaãn voâ laäu, coøn laïi Tueä voâ laäu. Ñieàu naøy laïi laø theá naøo? Ñoù laø taùm Trí veà Hoïc-Voâ hoïc. Ñaõ noùi veà töï taùnh cuûa Kieán-Trí voâ laäu, nay seõ bieåu hieän roõ raøng veà töôùng xen taïp vaø khoâng xen taïp. Hoûi: Caùc Kieán voâ laäu laø Trí voâ laäu chaêng? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät: 1. Coù luùc Kieán voâ laäu maø khoâng phaûi laø Trí voâ laäu, ñoù laø Nhaãn voâ laäu, bôûi vì loaïi naøy coù töôùng cuûa Kieán maø khoâng coù töôùng cuûa Trí. 2. Coù luùc Trí voâ laäu maø khoâng phaûi laø Kieán voâ laäu, ñoù laø Taän Trí - Voâ sinh trí, bôûi vì loaïi naøy coù töôùng cuûa Trí maø khoâng coù töôùng cuûa Kieán. 3. Coù luùc Kieán voâ laäu cuõng laø Trí voâ laäu, ñoù laø tröø ra Nhaãn voâ laäu - Taän trí - Voâ sinh trí, coøn laïi Tueä voâ laäu. Ñieàu naøy laïi laø theá naøo? Ñoù laø taùm trí veà Hoïc vaø Chaùnh kieán Voâ hoïc, bôûi vì loaïi naøy coù töôùng

cuûa Kieán vaø töôùng cuûa Trí. 4. Coù luùc khoâng phaûi laø Kieán voâ laäu cuõng khoâng phaûi laø Trí voâ laäu, ñoù laø tröø ra nhöõng töôùng tröôùc. Töôùng laø thuoäc veà danh, noùi roäng ra nhö tröôùc. Ñieàu naøy laïi laø theá naøo? Ñoù laø trong Haønh uaån tröø ra Tueä voâ laäu, coøn laïi caùc Haønh uaån vaø boán Uaån toaøn phaàn, cuøng vôùi phaùp voâ vi laøm thaønh caâu thöù tö. Kieán - Trí voâ laäu thaâu nhieáp laãn nhau, boán caâu phaân bieät döïa theo Ñònh neân bieát. Hoûi: Caùc Kieán voâ laäu thaønh töïu thì ñoù laø Trí voâ laäu chaêng? Ñaùp: Caùc Trí voâ laäu thaønh töïu cuõng laø Kieán voâ laäu. Coù luùc Kieán voâ laäu thaønh töïu maø khoâng phaûi laø Trí voâ laäu, ñoù laø luùc Khoå phaùp trí nhaãn hieän roõ ôû tröôùc maét, luùc baáy giôø chöa tu veà Trí voâ laäu. Luaän sö cuûa baûn luaän naøy kheùo leùo bieát roõ söï sai bieät veà taønh töôùng cuûa caùc phaùp, neáu caàn phaûi noùi thì thaäm chí moät nieäm cuõng noùi rieâng bieät, khoâng caàn phaûi noùi thì cho ñeán soá löôïng vöôït quaù nöôùc trong boán bieån roäng maø cuõng khoâng noùi, ñaõ noùi ñeán môû roäng hay toùm löôïc thì caàn phaûi quaùn xeùt coù coâng duïng hay khoâng! Hoûi: Vì sao trong naøy chæ noùi ñeán boán phaàn laø hoûi-xaùc ñònh-thaâu nhieáp vaø thaønh töïu maø khoâng noùi veà Ñoaïn? Ñaùp: Coù caáu nhieãm laø Ñoaïn, voâ laäu khoâng coù caáu nhieãm cho neân

khoâng noùi veà Ñoaïn; nhö aùo quaàn, ñoà ñöïng... thì phaûi coù veát baån, caàn phaûi giaët röûa saïch seõ, chöù khoâng phaûi laø ñoà vaät khoâng coù veát baån, vì theá cho neân voâ laäu khoâng caàn phaûi noùi veà Ñoaïn. Hoûi: Neáu phaùp voâ laäu khoâng caàn phaûi Ñoaïn, thì trong kinh ñaõ noùi neân thoâng hieåu theá naøo? Nhö noùi: “Naøy Tyø kheo! Neáu caùc oâng hieåu Ta ñaõ noùi veà chieác beø duï cho phaùp moân thì phaùp haõy coøn phaûi ñoaïn boû, huoáng gì laø khoâng phaûi phaùp? “Phaùp naøy neân bieát chính laø Ñaïo voâ laäu. Ñaùp: Ñoaïn coù hai loaïi: 1. Ñoaïn thuoäc veà ñoaïn boû aùi. 2. Ñoaïn thuoäc veà rôøi boû. Thaùnh ñaïo tuy khoâng coù Ñoaïn thuoäc veà ñoaïn boû aùi maø coù Ñoaïn thuoäc veà rôøi boû, luùc nhaäp Nieát-baøn thì rôøi boû phaùp naøy, nghóa laø caùc Tyø kheo tröôùc ñoù döïa vaøo Thaùnh ñaïo maø caùc laäu ñöôïc tröø heát, bôûi vì yù nieäm baùo aân cho neân thöôøng xuyeân trôû laïi tu taäp daáy khôûi Thaùnh ñaïo hieän roõ tröôùc maét, veà sau bò nhöõng noãi khoå cuûa boán traêm leõ boán caên beänh ôû theá gian böùc baùch quaù söùc. Vì vaäy Ñöùc Phaät baûo raèng: Tyø kheo caùc oâng ñaõ döïa vaøo Thaùnh ñaïo maø laøm nhöõng vieäc caàn laøm, baây giôø neân rôøi boû ñeå tieán vaøo Nieát-baøn voâ dö y. Nhö ngöôøi döïa vaøo chieác beø ñöôïc qua soâng roài, nghó baùo ñeàn coâng aân maø haõy coøn mang ñi theo, ngöôøi ta noùi cho bieát raèng: Tröôùc ñaây oâng döïa vaøo chieác beø naøy ñaõ ñöôïc qua soâng, naøy coù theå rôøi boû maø ñi nheï nhaøng. Tyø kheo cuõng nhö vaäy. Hoûi: Trong naøy theá naøo laø phaùp, laø phi phaùp? Ñaùp: Ngoân giaùo trong ñaïo laø phaùp, ngoân giaùo ngoaøi ñaïo laø phi phaùp. Ngoân giaùo trong ñaïo hieån baøy veà Khoâng, Voâ ngaõ tuøy thuaän vôùi Nieát, baøn, coù naêng löïc laøm cho vónh vieãn ñoaïn döùt sinh laõo beänh töû, haõy coøn caàn phaûi ñoaïn boû, huoáng gì taát caû ngoân giaùo ngoaøi ñaïo traùi vôùi Khoâng-Voâ ngaõ, ngöôïc laïi vôùi Nieát-baøn, coù naêng löïc laøm cho

sinh laõo beänh töû cuûa theá gian taêng tröôûng vaø noái tieáp nhau maø khoâng caàn phaûi ñoaïn boû hay sao? Laïi coù ngöôøi noùi: Neáu kheùo leùo thoï trì Danh-Cuù-Vaên thaân thì ñoù laø phaùp, khoâng kheùo leùo thoï trì Danh-Cuù-Vaên thaân thì ñoù laø phi phaùp, kheùo leùo thoïtrì haõy coøn caàn phaûi ñoaïn boû, huoáng hoà khoâng kheùo leùo maø khoâng caàn phaûi ñoaïn boû hay sao? Toân giaû Dieäu AÂm ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: “Neáu kheùo leùo thoï trì A-kieäp-ma thì ñoù laø phaùp, khoâng kheùo leùo thoï trì A-kieäp-ma thì ñoù laø phi phaùp, kheùo leùo thoï trì haõy coøn caàn phaûi ñoaïn boû, huoáng hoà khoâng kheùo leùo maø khoâng caàn phaûi ñoaïn boû hay sao?” Hieáp Toân giaû noùi: “Taùc yù nhö lyù laø phaùp, taùc yù khoâng nhö lyù laø phi

phaùp, taùc yù nhö lyù haõy coøn caàn phaûi ñoaïn boû, huoáng hoà khoâng nhö lyù maø khoâng caàn phaûi ñoaïn boû ö?” Laïi nöõa, taøm-quyù laø phaùp, khoâng coù taøm-khoâng coù quyù laø phi phaùp; ba caên thieän laø phaùp, ba caên baát thieän laø phi phaùp; boán Nieäm truù laø phaùp, boán ñieân ñaûo laø phi phaùp; naêm Caên laø phaùp, naêm Caùi laø phi phaùp; saùu Tuøy nieäm laø phaùp, saùu AÙi thaân laø phi phaùp; baøy Giaùc chi laø phaùp, baûy tuøy mieân laø phi phaùp; taùm Ñaïo chi laø phaùp, taùm Taø chi laø phi phaùp; chín Thöù ñeä Ñònh laø phaùp, chín Kieát laø phi phaùp; muôøi nghieäp ñaïo thieän laø phaùp, möôøi nghieäp ñaïo baát thieän laø phi phaùp. Nhöõng phaùp thanh tònh naøy haõy coøn caàn phaûi ñoaïn boû, huoáng hoà nhöõng phaùp taïp nhieãm kia maø khoâng caàn phaûi ñoaïn boû hay sao?

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.